

Examensarbeten – information till företag och organisationer

Vad innebär ett examensarbete?

Examensarbetet är det avslutande momentet i en civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och kandidatutbildning. Med examensarbetet skall studenten visa förmåga att använda erhållna kunskaper för att självständigt behandla en given uppgift.

De flesta examensarbeten utförs åt företag eller organisationer. Arbetet dokumenteras i en rapport som avslutningsvis granskas och presenteras vid en framläggning vid Linköpings universitet.

Vad kan examensarbetare utträta?

Ett examensarbete är ofta ett projekt som ett företag/organisation vill ha utfört, men där resurser saknas för att genomföra projektet på egen hand. Många gånger kan ett examensarbete ses som ett delprojekt, t.ex. en förstudie inom ramen för ett större projekt.

Examensarbetare kan ses som en kvalificerad utrednings-/problemlösningsresurs som har fördelen att kunna arbeta fristående och utan organisatoriskt revirtänkande. Genom ett examensarbete får företaget/organisationen tillgång till universitetets resurser, främst vad gäller informationsinhämtning och forskningsresultat, vilket kan tillföra kunskaper som kopplar till den senaste utvecklingen.

Universitetets krav på examensarbeten

Ur universitetets synvinkel är examensarbetet ett utbildningsmoment vars omfattning skall svara mot en termins heltidsstudier för civilingenjörstudenter och ungefär en halv termins heltidsstudier för högskoleingenjör- och kandidatstudenter. Förutom utrednings-/problemlösningsrelaterat arbete ingår t.ex. arbete med planering, litteratursökning och rapportskrivning under den hela/halva termin som examensarbetet beräknas pågå.

Genom examensarbetet skall studenten bl.a. visa förmåga att:

- Tillämpa ett systematiskt och vetenskapligt sätt att arbeta
- Använda kunskaper som erhållits under utbildningen
- Tillgodogöra sig innehållet i och relatera sitt eget arbete till relevant facklitteratur
- Kommunicera professionellt, såväl skriftligt som muntligt

Universitetet ställer krav på att vissa kurser är avklarade innan examensarbetet påbörjas och studenternas ämnesval för examensarbetet måste alltid godkännas av en på universitetet utsedd examinator.

Vilken uppbackning ger universitetet?

Varje examensarbete skall ha en handledare och examinator vid Linköpings universitet. Handledarens uppgift är framförallt att biträda och vägleda under arbetets genomförande. Examinators uppgift är att granska och bedöma examensarbetet. Granskningen inkluderar bl.a. en halvtidskontroll samt att bedöma huruvida studentens planeringsrapport och slutliga rapport uppfyller universitetets krav.

I inledningsstadiet av ett examensarbete besöker emellanåt handledaren och/eller examinatorn företaget/organisationen för att diskutera arbetets upplägg och genomförande.

De resurser som universitetet tillhandahåller för genomförandet av ett examensarbete begränsas till handledningstid.

Vilken uppbackning förväntas av uppdragsgivaren?

En uppdragsgivare skall utse en huvudansvarig för examensarbetet. Den personen fungerar som företags/organisationens handledare och hjälper studenten/studenterna med informationsinhämtning, arrangemang kring eventuella intervjuer m.m.

Det är upp till student och uppdragsgivare att komma överens om och när eventuell ersättning skall utgå för ett examensarbete.

Hur genomförs examensarbeten?

Ett examensarbete kan enligt reglerna vid Tekniska högskolan vid Linköpings universitet utföras av en eller två studenter. Erfarenhetsmässigt rekommenderas att två studenter samarbetar med ett projekt.

Examensarbetet inleds med att studenten/studenterna under de första veckorna tar fram en planeringsrapport. I planeringsrapporten ingår bl.a. en preciserad uppgiftsformulering inklusive avgränsningar och en preliminär aktivitetsplan. Planeringsrapporten diskuteras och bedöms av såväl uppdragsgivaren som universitetet.

Efter att planeringsrapporten är godkänd fortsätter arbetet till dess att en halvtidskontroll skall utföras. Tidpunkten för halvtidskontrollen framgår i planeringsrapporten. Halvtidskontrollen innebär en redovisning för examinatorn, där det skall framgå hur arbetet fortskrider med hänsyn till planeringsrapporten. Om examinatorn godkänner halvtidskontrollen så är bedömningen att arbetet kan slutföras enligt tidigare planering, alternativt att endast mindre justeringar i problemformulering, angreppssätt och/eller tidplan är nödvändiga. Om halvtidskontrollen underkänns så är bedömningen att hela examensarbetet riskerar att underkännas, och för att undvika detta krävs en ny planeringsrapport och halvtidskontroll.

I examensarbetets avslutande fas färdigställs t.ex. problemanalys, lösningsförslag och rapportmanus. Som sista moment presenteras examensarbetet vid en framläggning på universitetet. Representanter för uppdragsgivaren är alltid välkomna att närvara vid presentationen.

Ett rimligt krav från uppdragsgivaren är att det även hålls en presentation hos företaget/organisationen.

Utformning och publicering av rapporten

Den rapport som examensarbetet utmynnar i skall vara utformad så att det är lätt att tillgodogöra sig innehållet. Samtidigt måste den disponeras så att examensarbetets uppfyllnad av utbildningsmålen kan bedömas. Med hänsyn till detta har universitetet tydliga krav på rapportens utformning.

Examensarbeten publiceras enligt rutiner som kan variera mellan universitetets olika institutioner. Vid Institutionen för teknik och naturvetenskap (ITN) sker publicering normalt elektroniskt på förlaget Linköping University Electronic Press (LiU E-press), vilket medför att arbetet blir publikt sökbart och åtkomligt via Internet. Detta synliggör den verksamhet som bedrivs, och gör att studenternas faktiska prestationer och resultat tillgängliggörs och kan komma till nytta i så stor utsträckning som möjligt. Tryckta versioner av examensarbetsrapporten bekostas inte av universitetet.

Rapporten arkiveras också alltid i ett internt exjobbshanteringsystem (X-sys), dit personal vid ITN har tillträde liksom andra examensarbetare.

Känsliga uppgifter

Ibland händer det att delar av ett examensarbete baseras på information som ur uppdragsgivarens synvinkel inte bör vara offentligt och lättillgängligt. Om det föreligger risk för att känslig information kan tvingas ingå i ett examensarbete så måste konsekvenserna och hanteringen av detta diskuteras på ett tidigt stadium.

Många gånger kan det vara tillräckligt att i examensarbetsrapporten ge så pass aggregerade data/uppgifter, att informationen inte längre betraktas som känslig. Ett annat alternativ är att lägga känsliga uppgifter i bilagor som sedan tas bort ur det exemplar av rapporten som publiceras (internt på X-sys och/eller på LiU E-press). Däremot måste all information som krävs för att kunna bedöma att rapporten lever upp till de krav som ställs för godkännande vara tillgänglig för examensarbetets examinator och handledare.

För studentens/studenternas skull avråder vi mycket starkt från att begära att rapporten sekretessbeläggs. Detta då det är mycket vanligt att examensarbetet skickas med vid jobbansökningar, och den möjligheten bör inte förvägras någon student som då skulle få en sämre start i sitt yrkesliv.

Om ändå rapporten önskas sekretessbelagd, så måste uppdragsgivaren skriftligen begära detta. Beslut om sekretess fattas av en institutions prefekt, om tillräckliga skäl föreligger. Denna sekretess gäller dock i maximalt två år. En utomstående person har dessutom möjlighet att överklaga ett sekretessbeslut till förvaltningsrätten, och likaså hindrar den inte att rapporten kan lämnas ut till andra myndigheter vilka har i uppdrag att granska universitetet.

I allmänhet undertecknar inte examinator och handledare sekretessöverenskommelser, eftersom detta potentiellt kan hindra dem i utförandet av andra uppdrag inom ramen för sin tjänsteutövning.

Norrköping, 12 mars 2015,

Studierektorerna vid Institutionen för teknik och naturvetenskap vid Linköpings universitet